

Чайка Г. В.

Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЯК ОСОБИСТІСНИЙ РЕСУРС: ОГЛЯД НАЙСУЧАСНІШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У статті проводиться огляд найсучасніших досліджень проблеми толерантності до невизначеності. Актуальність дослідження визначається станом війни в Україні, що є квінтесенцією ситуації життєвої невизначеності, коли кожний житель країни не може із впевненістю сказати, що буде завтра з ним, його рідними та близькими і з країною в цілому. Невизначеність – це такий стан, який виникає, коли у людини немає впевненості щодо свого майбутнього, прийнятого або не прийнятого людиною рішення через брак або надмірність інформації, обмеженість часу на прийняття рішення інші переешкоди. Толерантність до невизначеності – це здатність жити у ситуації невизначеності. Мета статті була провести огляд наукових публікацій з проблеми толерантності до невизначеності, щоб виявити пробіли у дослідженні цієї тематики. Ми запропонували подивитись на толерантність до невизначеності як на особистісний ресурс, що допомагає людині вийти із кризової ситуації без погіршення психічного здоров'я, а іноді навіть більш психологічно стійкою, зрілою. Проведений аналіз показав, що толерантність до невизначеності – це комплексний особистісний психологічний ресурс, що складається з: 1) рис характеру (рішучість, ефективна саморегуляція, оптимізм тощо); 2) компетентностей або навичок (навички швидкої переробки інформації, швидкого прийняття рішення, ефективної комунікації, подолання стресу); 3) емоційної готовності сприймати ситуацію невизначеності як позитивної; 4) активної діяльності у ситуації невизначеності. Толерантність до невизначеності як особистісний ресурс підтримує психологічне благополуччя і психічне здоров'я людини, забезпечує швидку адаптацію у нових умовах, допомагає досягти успіху, може бути поштовхом до творчості. Перспективи нашого подальшого дослідження ми бачимо у вивченні тих особистісних характеристик, що приносять формуванню та розвитку толерантність до невизначеності або зниженню нетолерантності до невизначеності.

Ключові слова: ситуація невизначеності, толерантність до невизначеності, особистісні ресурси, психологічне благополуччя, характеристики толерантності.

Постановка проблеми. Військовий стан у країні є квінтесенцією ситуації життєвої невизначеності. Кожний житель України постійно задає себе питання: де він буде завтра, у рідній домівці, в еміграції, чи на фронті; що буде вранці з його майном, здоров'ям і навіть життям, після нічних ворожих обстрілів; чи буде у нього робота, чи зможуть вчитися його діти, як вести домогосподарство в умовах відсутності електрики; як будувати відносини з рідними і близькими, коли члени сім'ї знаходяться в різних містах або, навіть, в різних країнах. Цей лист невизначеностей можна продовжувати безкінечно довго. Тому не дивно, що зростає інтерес науковців до питання толерантності (або нетолерантності) до невизначеності, що відбивається у збільшенні кількості статей за тією темою в останні роки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З психологічної точки зору, невизначеність – це такий стан, який виникає, коли у людини немає

впевненості щодо свого майбутнього, прийнятого або не прийнятого людиною рішення. Цей стан може з'явитися через суттєво нову подію, недостатність або надмірність інформації стосовно певної життєвої ситуації, суперечливості або малої структурованості інформації, недостатності часу для прийняття виваженого рішення тощо. Стан невизначеності завжди стосується майбутнього, так як минуле достатньо визначено, воно вже сталося, хоч факти про нього можуть бути як відомі, так і не відомі [8].

Говорячи найбільш широко, толерантність до невизначеності – це здатність жити у ситуації невизначеності.

О. В. Брюховецька [1] розглядає толерантність до невизначеності як особистісний рис, що проявляється у здатності прийняти або бажанні уникати об'єкти чи ситуації, які сприймаються людиною як незрозумілі, складні чи внутрішньо суперечливі, тобто невизначені. О.П. Саннікова

й О.І. Санніков [9] розуміють толерантність до невизначеності як стійку властивість особистості, яка полягає у психологічній стійкості людини під дією такого чинника як не ясне, не чітке, не зрозуміле середовище, і виявляється у внутрішньому прийнятті такої неоднозначності в процесі пошуку рішення для ситуації, що склалася, у терпимому ставленні до новизни, непередбачуваності, до складності й мінливості ситуації.

Деякі автори розглядають толерантність до невизначеності не як окрему рису, а радше як набір, комплекс рис. Так, М.А. Хіллен (М.А. Hillen) з колегами [20], вважають, що толерантність до невизначеності – це інтегративне поняття, що поєднує комплекс різних (як позитивних, так і негативних) психологічних реакцій особистості (когнітивних, афективних і поведінкових), зумовлених усвідомленням нею власного нерозуміння світу або певної складної життєвої ситуації. Г.В. Павленко [6] описала толерантність до невизначеності як інтегральну особистісну характеристику, яка дозволяє особистості визнавати існування невизначеності в житті та адекватно адаптуватися до неї, зберігаючи при цьому позитивний емоційний стан та психологічне благополуччя.

Проте А. Яп (А. Yap) з колегами [26], досліджуючи модератори толерантності до невизначеності, дійшли висновку, що толерантність до невизначеності можна розглядати не лише як рису особистості, але й як певний стан психіки (реакція, ставлення, установка, готовність).

Так, С. Рей-Денні (S. Reis-Dennis) та інші [23] пропонують таке досить загальне визначення толерантності до невизначеності: це поєднання різних за знаком (позитивних і негативних) афективних, когнітивних і поведінкових психічних реакцій, зумовлених усвідомленням людиною того, що вона не розуміє певні аспекти світу. Протилежний полюс реакції людини на однозначну ситуацію – це нетолерантність до невизначеності, як нездатність людини протистояти загрози, яку може нести така ситуація, аж до надмірної переоцінки загрози від певної ситуації невизначеності [24]. Згідно з Р.Н. Каклетон (R.N. Carleton) [16], нетолерантність до невизначеності – це особистісна нездатність людини у складній ситуації витримати брак (або надмірність) необхідної інформації для розуміння ситуації, в якій людина опинилася, що супроводжується загостреним негативним реагуванням.

С. В. Литвин [4] описав толерантність до невизначеності як готовність людини до того, що щомиті може статися будь-що. Таким чином

можна описати найвищий (мабуть вже надмірний) рівень толерантності.

На думку Г.М. Федоришин [12], толерантність до невизначеності проявляється в готовності людини приймати рішення у ситуації невизначеності, коли інформації для прийняття рішення бракує, а можливі результати / наслідки прийнятого рішення – неможливо передбачити.

На погляд Г. Чуйко та інших [13], толерантність до невизначеності – це терпиме, стримане, пов'язане з розумінням і прийняттям ставлення людини до ситуацій і подій, зміст, перебіг і наслідки яких вона не може точно передбачити чи спрогнозувати / або не має на це часу. При цьому, толерантність до невизначеності, проявляючись саме як певне ставлення, не передбачає обов'язкового «ухвалення рішень» загалом, а не лише щодо дії чи бездіяльності за цих умов. Тобто толерантність до невизначеності розглядається не як риса, а скоріше як готовність/неготовність діяти.

С.Бокуневич (S. Bokuniewicz) [14], підсумовує, що толерантність до невизначеності визначає схильність людини тлумачити складну ситуацію як можливість, виклик чи ризик, тоді як низький рівень толерантності до невизначеності, зумовлює сприйняття людиною такої ситуації як загрозової, небезпечної.

Є автори, які описують толерантність до невизначеності як діяльність для вирішення неоднозначної ситуації. О. Сердюк [10] пише, що толерантність до невизначеності – це вміння ефективно діяти та ухвалювати рішення в умовах неповної або суперечливої інформації. Це здатність приймати конфлікт і напруження, які виникають у ситуації двоїстості, протистояти незв'язаності та суперечливості інформації, приймати невідоме, не почуватися незатишно перед невизначеністю. Г. Чуйко та інші [13] зазначають, що вирішуючи, чи варто діяти у ситуації невизначеності і, якщо так, то як саме, людина заповнює інформаційні лакуни розглядуваної ситуації власними імовірнісними припущеннями, хоча в результаті не всі вони можуть виявитися однозначно вірними. Особа із високими значеннями толерантності до невизначеності може діяти продуктивно в незнайомій обстановці, здатна приймати рішення без тривалих сумнівів і остраху невдачі. Напроти, особа із низькими значеннями показників толерантності (або з високими по інтолерантності до невизначеності) більш схильна сприймати незвичайні й складні ситуації скоріше як загрозові, що сприяє появі деструктивних реакцій [9].

Коробка І.М. [3] визначає толерантність до невизначеності як багатогранне явище, що охоплює різноманітне ставлення до невизначеності – від негативного – інтолерантного, до позитивного – толерантного; толерантність до невизначеності розглядається як властивість особистості на основі оцінок (від позитивних до негативних) та осмислення невизначеності (як множинності можливостей чи загрози) емоційно (позитивно, нейтрально чи негативно) сприймати та поведінково реагувати на неї (уникати невизначеної ситуації чи змінювати її), що певним чином позначатиметься на суб'єктивному благополуччі людини у ситуації невизначеності.

Підсумовуючи, Г. Чуйко та інші [13] вказують, що толерантність до невизначеності найчастіше визначається науковцями як: 1) особистісна риса / характеристика / властивість; 2) соціальна установка особистості, що містить когнітивну, афективну та конативну складові та / чи їх комбінацію; 3) цілісна система реагування людини на ситуацію невизначеності.

Литвин С.В. [4] класифікує підходи до вивчення толерантності до невизначеності як:

- особистісну характеристику (вирізняють рівні вивчення толерантності як психофізіологічної стійкості особистості; як особистісної характеристики; як системи цінностей і установок) яка проявляється у здатності витримувати ситуації невизначеності;

- один із аспектів толерантності загалом: толерантності внутрішньої (до невизначеності), толерантності зовнішньої (до інших), толерантності до оточуючого середовища;

- об'єднання когнітивної оцінки невизначеності, емоційного реагування і поведінкової реакції у ситуації невизначеності;

- копінг-стратегію для подолання кризових ситуацій.

Постановка завдання. Мета статті: провести огляд наукових публікацій з проблеми толерантності до невизначеності, щоб виявити пробіли у дослідженні цієї тематики.

Виклад основного матеріалу. Невизначеність зовнішнього світу дуже велика. Прогнозувати розвиток подій буває складно навіть на місяць вперед, не кажучи вже про роки. У цих умовах один із способів збереження внутрішньої рівноваги – це створення і підтримання визначеності у внутрішньому світі. Ми пропонуємо подивитись на толерантність до невизначеності як на особистісний ресурс, що допомагає людині вийти із кризової ситуації без погіршення психічного здоров'я, а іноді навіть

більш психологічно стійкою, зрілою. І.В. Данілюк та О.А. Сердюк [18] вказують, що оскільки поняття особистісні ресурси стійкості пов'язується, переважно, із адаптацією та подоланням кризових ситуацій, то саме внутрішнім ресурсам людини як системі взаємопов'язаних характеристик (емоційних, потребнісних, мотиваційних, поведінкових та ін.) надається перевага у забезпеченні мобілізаційної та адаптаційної функції за будь-яких змін умов, що потребують пристосування. Внутрішні ресурси є фундаментальними здібностями людини для протидії негативним психологічним впливам і сприяння збереженню психічного здоров'я; розпізнавання та використання цих активів (когнітивних, емоційних, фізіологічних), пов'язаних з особистими цінностями та переконаннями – створює проактивний підхід до психічного здоров'я та психологічного благополуччя особистості; психологічні ресурси мають прижиттєвий генезис і піддаються розвитку; зокрема, оптимізм є ресурсом, який сприяє надії, дає необхідну життєву енергію та стійкість, запобігає апатії та безнадійності й допомагає долати стрес у складних життєвих обставинах.

Брак інформації, множинність трактування змісту, обмеженість часу на осмислення ситуації діють на особистість негативно. Можливість одержання ефективного, сприятливого для подолання ситуації варіанта рішення залежить від сформованості необхідних індивідуально-психологічних властивостей і якостей особистості [9].

Толерантність до невизначеності постає психологічним ресурсом особистості, який відкриває нові можливості, зокрема допомагає досягти успіху, забезпечує швидку адаптацію до своєрідних неконтрольованих подій, визначає міру терпіння індивідом неприємних психічних станів у складних життєвих ситуаціях й під час виникнення проблем. Надає можливість особистості адекватно й неупереджено усвідомлювати нові реалії, не намагаючись втиснути їх у старі когнітивні схеми, а також проявити конструктивне ставлення до суперечностей й готовність приймати зміни. На думку Предко В.В. [7], толерантність до невизначеності проявляється в сприйнятливості й гнучкості мислення, у здатності структурувати інформацію й уявляти можливі варіанти вирішення ситуації, успішно реалізуючи стратегії подолання стресових ситуацій.

Г.Н. Гура [2] зазначив, що прийняття невизначеності певної ситуації передбачає можливість адаптуватися до неї з максимальним використанням наявних переваг. Людина бачить у склад-

них, незвичних та неоднозначних ситуаціях можливості для особистісного саморозвитку, що відбувається завдяки психологічній пластичності та постійним трансформаціям її внутрішнього світу. Невизначеність ситуації може бути поштовхом до творчості, створення нових оригінальних результатів діяльності, а також ресурсом трансформації власної ідентичності.

Павленко Г.В. [5] зазначає, що досягнення та збереження стану психологічного благополуччя досягається завдяки високому рівню толерантності до невизначеності. Особистість, якій притаманна висока вираженість вказаного ресурсу (толерантності до невизначеності) здатна змінюватися, трансформуватися, задовольняти свої потреби у швидкоплинних умовах навколишнього світу. Така особистість є відкритою до нового досвіду, здатною швидко змінювати свої поведінкові установки. Кореляційний та регресійний аналіз показав відсутність впливу нетолерантності до невизначеності на рівень психологічного благополуччя, тому слід відзначити, що стан психологічного неблагополуччя не пов'язаний з нетолерантністю до невизначеності, але пов'язаний з міжособистісною нетолерантністю до невизначеності.

На думку І.М. Коробки [3] сутність толерантності до невизначеності як психологічного ресурсу суб'єктивного благополуччя полягає у здатності та вмінні людини ефективно діяти та ухвалювати рішення в умовах неповної або суперечливої інформації; у схильності переживати позитивні емоції у невизначених, непередбачуваних, неструктурованих та неоднозначних ситуаціях, сприймати їх не як загрозу, а як ситуацію, що кидає виклик, як можливість власної здійсненості, що уможливорює проактивне реагування в ситуаціях невизначеності.

У контексті дослідження толерантності до невизначеності важливо віднайти ті психологічні конструкти, котрі мають найтісніші зв'язки з толерантністю до невизначеності, підтримують та розвивають її. Серед таких психологічних характеристик називаються: потреба в точності, потреба в структуруванні курсу, прийняття ризику, поведінкова експресія [15; 16; 19; 21; 22; 25].

Результати, отримані К. Терещенко та В. Івкіним [11], показали, що за показниками толерантності до невизначеності найбільш вираженими її компонентами є ставлення до складних завдань та надання переваги невизначеності. Констатовано, що загальний показник толерантності до невизначеності, а також найбільш виражені складові толерантності до невизначеності (ставлення до складних завдань, надання переваги невизначеності та ставлення до невизначених ситуацій) пов'язані з основними компонентами психологічного здоров'я.

І.В. Данілюк та О.А. Сердюк [18] запропонували цілісну модель феномена особистісної стійкості до невизначеності, структурними компонентами якої є: внутрішні чинники (базисні переконання, цілі, цінності, самоефективність, оптимізм, надія, когерентність, когнітивна гнучкість, резильєнтність, життєстійкість); зовнішні чинники (соціальна підтримка, залученість у значиму взаємодію, соціальні контакти); медіатори (копінг стратегії, психологічні захисти). Ці психологічні особливості можуть виконувати роль як чинників та предикторів толерантності до невизначеності, так і можуть бути медіаторами, маючи опосередкований вплив.

Висновки. Проведений аналіз показав, що толерантність до невизначеності – це комплексний особистісний психологічний ресурс, що складається з: 1) рис характеру (рішучість, ефективна саморегуляція, оптимізм тощо); 2) компетентностей або навичок (навички швидкої переробки інформації, швидкого прийняття рішення, ефективної комунікації, подолання стресу); 3) емоційної готовності сприймати ситуацію невизначеності як позитивної; 4) активної діяльності у ситуації невизначеності. Толерантність до невизначеності як особистісний ресурс підтримує психологічне благополуччя і психічне здоров'я людини, забезпечує швидку адаптацію у нових умовах, допомагає досягти успіху, може бути поштовхом до творчості.

Перспективи нашого подальшого дослідження ми бачимо у вивченні тих особистісних характеристик, що приносять формуванню та розвитку толерантності до невизначеності або зниженню нетолерантності до невизначеності.

Список літератури:

1. Брюховецька О.В. Особливості впливу толерантності до невизначеності на професійно важливі якості керівників освітніх організацій. *Вчені записки університету «КРОК»*. 2021. № 2(62). С. 176–184. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-62-176-184>.
2. Гура Г.Н. Толерантність до невизначеності як чинник ухвалення рішень та стресової адаптації керівників бізнесу. *Науковий вісник ХДУ. Серія Психологічні науки*. 2023. № 2. С. 40–49.

3. Коробка І. М. *Толерантність до невизначеності як психологічний ресурс суб'єктивного благополуччя молоді*. Анотація дисертації на здобуття ступеня доктора філософії. Київ. 2024, 15 с.
4. Литвин С.В. Толерантність до невизначеності як психологічний конструкт. *Психологічний часопис*. 2019. № 1 (21). С. 90–107. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2019.1.21.6>
5. Павленко Г.В. Толерантність до невизначеності як ресурс психологічного благополуччя студентів. *Актуальні проблеми психології*. 2019. Том 7, Вип. 47. С. 208–219.
6. Павленко Г. В. *Особистісні диспозиції як ресурс психологічного благополуччя в умовах невизначеності*. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії. Харків, 2020. 16 с.
7. Предко В.В., *Толерантність до невизначеності як важливий внутрішній ресурс українців в умовах війни*. У кн.: Актуальні проблеми охорони психічного здоров'я українського народу у воєнний і повоєнний час: Матеріали методологічного семінару НАПН України 16 листопада 2023 року: 36. матеріалів. Київ: Педагогічна думка. С. 353–355.
8. Савушкіна А. Невизначеність і толерантність до неї. URL: <https://www.b17.ru/article/333365/>
9. Саннікова О. П., Санніков О. І. Толерантність до невизначеності як предиктор прийняття рішень особистістю. *Вісник післядипломної освіти. Серія «Соціальні та поведінкові науки»*. 2020. № 12(41). С. 98–123.
10. Сердюк О. *Толерантність до невизначеності та стратегії відповіді на умови невизначеності*. URL: <https://www.newleaf.com.ua/tolerantnist-do-nevznachnosti-ta-strategiyi-vidpovidi-na-umovi-nevznachnosti>
11. Терещенко К., Івкін В. Толерантність до невизначеності та її зв'язок із психологічним здоров'ям освітнього персоналу в умовах воєнного часу. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2023. № 1(28). С. 56–63. DOI: <https://doi.org/10.31108/2.2023.1.28.6>
12. Федоришин Г. Толерантність до невизначеності як професійна компетентність психолога. *Психологія особистості*. 2022. Том. 12. № 1. С. 73–79. <https://doi.org/10.15330/ps.12.1.73-79>
13. Чуйко Г., Чапак Я., Колтунович Т. Толерантність до невизначеності у ситуації війни. *Психологічний часопис*. 2024. Том. 10. № 1. С. 18–30. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2024.10.1.2>
14. Bokuniewicz, S. Tolerance of uncertainty and ambiguity of the situation and anxiety as a state and as a feature. *Journal of Education Culture and Society*. 2020. № 11 (2). P. 224–236. DOI: <https://doi.org/10.15503/jecs2020.2.224.236>
15. Camerer C., Weber, M. Recent developments in modeling preferences: Uncertainty and ambiguity. *Journal of Risk & Uncertainty*. 1992. Vol. 5. P. 325–370. DOI: [10.1007/BF00122575](https://doi.org/10.1007/BF00122575)
16. Carleton R.N., Norton M.A., Asmundson G.J. Fearing the unknown: a short version of the Intolerance of Uncertainty Scale. *Journal of Anxiety Disorders*. 2007. Vol 21 (1), 105 105–17. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2006.03.014>
17. Clampitt P.G., Williams M.L. Managing organizational uncertainty: Conceptualization and measurement / Communication Research Reports. 2005. Vol. 22. № 4. P. 315–324.
18. Danyliuk I. V., Serdiuk O. A. Psychological factors of personal tolerance to uncertainty. *Український психологічний журнал*. 2023. № 1 (19). С. 46–59. DOI: [https://doi.org/10.17721/upj.2023.1\(19\).3](https://doi.org/10.17721/upj.2023.1(19).3)
19. Dugas M. J., Ladouceur R. Treatment of GAD: Targeting intolerance of uncertainty in two types of worry. *Behavior Modification*. 2000. Vol. 24. P. 635–657.
20. Hillen M.A., Gutheil C.M., Strout T.D., Smets E., Han P. Tolerance of uncertainty: Conceptual analysis, integrative model, and implications for healthcare. *Social Science & Medicine*. 2017. Vol. 180. P. 62–75. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2017.03.024/> 2017.03.024/
21. Ladouceur R., Talbot F., Dugas M.J. Behavioral expressions of intolerance of uncertainty in worry. Experimental findings. *Behavior Modification*. 1997. Vol. 21. № 3. P. 355–371.
22. Lane M. S., Klenke K. The ambiguity tolerance interface: a modified social cognitive model for leading under uncertainty. *Journal of Leadership & Organizational Studies*. 2004. Vol. 10. P. 69–82.
23. Reis-Dennis S., Gerrity M.S., Gelle G. Tolerance for Uncertainty and Professional Development: a Normative Analysis. *Journal of General Internal Medicine*, 2021. Vol. 36(8), P. 2408–2413. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11606-020-06538-y>
24. Saraff P., Shikatani B., Rogic A., Dodig E., Talluri S., Murray H. Intolerance of Uncertainty and Social Anxiety: An Experimental Investigation *Behaviour Change*, (2023). Vol. 40 (4). P. 314–327. DOI: <https://doi.org/10.1017/bec.2022.25> 2022.25
25. Tversky A, Kahneman D. Judgment under Uncertainty: Heuristics and Biases. *Science*. 1974 Sep 27; 185(4157):1124–31. DOI: [10.1126/science.185.4157.1124](https://doi.org/10.1126/science.185.4157.1124).
26. Yap A., Johanesen P., Walsh, C. Moderators uncertainty tolerance (UT) in healthcare: a systematic review. *Advances in Health Sciences Education*. 2023. Vol. 28. P.1409–1440. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10459-023-10215-0>

**Chaika G. V. TOLERANCE TO UNCERTAINTY AS A PERSONAL RESOURCE:
THE REVIEW OF STATE-OF-THE-ART RESEARCH**

The article reviews the most recent research on the problem of tolerance to uncertainty. The relevance of the proposed study is determined by the state of war in Ukraine, which is the quintessence of a situation of life uncertainty, when every country resident cannot say with certainty what will happen to him/her, his/her relatives or friends and the country as a whole tomorrow. Uncertainty is a state that arises when a person is not sure about his/her future, decisions made or not made by the person due to lack or excess of information, limited time for decision making or other obstacles. Tolerance to uncertainty is the ability to live in a situation of uncertainty. The article purpose was to review scientific publications on the problem of tolerance to uncertainty in order to identify gaps in the research on this topic. We proposed to look at tolerance to uncertainty as a personal resource that helps a person get out of a crisis situation without worsened mental health, and sometimes even more psychologically stable, mature. The analysis has showed that tolerance to uncertainty is a complex personal psychological resource consisting of: 1) character traits (determination, effective self-regulation, optimism, etc.); 2) competencies or skills (skills for quick information processing, quick decision-making, effective communication, stress management); 3) emotional readiness to perceive a situation of uncertainty as positive; 4) full-fledged activities in a situation of uncertainty. Special attention is paid to examination of tolerance to uncertainty as a personal resource. Tolerance to uncertainty as a personal resource supports psychological well-being and mental health of a person, ensures his/her rapid adaptation to new conditions, helps to achieve success, can be an impetus for creativity. We see the prospects of our further research in studies on those personal characteristics that contribute to formation and development of tolerance to uncertainty or reduction of intolerance to uncertainty.

Key words: situation of uncertainty, tolerance to uncertainty, personal resources, psychological well-being, characteristics of tolerance.